

FÖR FINLANDS FRIHET OCH FRAMTID

Brev från en kämpe under finska vinterkriget

Kristina Palmér

Fru Mathilda Sareén,

Jakobstad.

FÖR FINLANDS FRIHET OCH FRAMTID

KRISTINA PALMÉR

FÖR FINLANDS FRIHET OCH FRAMTID

BREV FRÅN EN KÄMPE UNDER
FINSKA VINTERKRIGET 1939 – 40

© 2019 Kristina Palmér

Omslagsutformning: BoD – Books on Demand, baserat på Tina Palmérs utformning

Sättning: BoD – Books on Demand

Förlag: BoD – Books on Demand, Helsingfors, Finland

Tryck: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Tyskland

ISBN: 978-952-80-9021-2

För att hedra våra föräldrar

Förord

I mitt barndomshem i en bordslåda fanns under 47 år en bunt med brev förvarade. Det var min fars brev som han skrev under vinterkrigets kalla och svåra dagar 1939-40. Min mor bevarade breven så länge hon levde, trots att hon ofta flyttade. Jag minns att hon flera gånger förde breven på tal och sa till min bror Jan-Erik och mig: Här i lådan finns breven, läs dem när jag inte längre finns. Så blev det.

När mamma dog, 91 år gammal, började min bror öppna de slitna kuverten som var stämplade med «Fältpost», han läste dem och renskrev dem på maskin. Han sände följande rader till mig och min familj i Göteborg i oktober 1989:

«Nu har jag skrivit ner pappas brev som han skrev när han var vid fronten. Det har varit en mycket intressant läsning. Breven ger oss en uppfattning om hurudan pappa var, hur stor omsorg han hade om oss och hur han helt litade på Guds ledning i allt. Det kommer ju också klart och tydligt fram hur mycket han värdesatte vår frihet och hur mycket han älskade detta land.»

Så långt citerat från min bror. Det var lättare att skriva av vår fars brev än att fotokopiera dem, eftersom de var skrivna med blyerts på olika stora pappersark. Belysningen i förläggningar och tält var ofta dålig, till exempel från stearinljus eller någon ficklampa. Pappas handstil var tydlig och lättläst. Han kunde konsten att formulera sig på ett ledigt men ändå vårdat sätt. Språket är gammaldags svenskt skriftspråk med vissa finländska uttryck. Vi har inte velat ändra eller modernisera hans språk. Vi tycker det ger en fin tidsfärg åt breven.

Det är förvånansvärt att så många brev har bevarats och att mamma haft dem i säkert förvar under alla dessa år. Då man läser dem märker man att det nog funnits några brev som inte nått fram till adressaten. På grund av den osäkra postgången under kriget fick vissa brev upprepningar, och vi ber läsaren ha överseende med att inte alla dessa är bortredigerade. I några fall har vi skrivit förklaringar och kommentarer – med *kursiv* stil för att skilja förklaringen från originaltexten.

– Finland har nyligen firat sitt hundraårsjubileum som självständig stat. För snart åttio år sedan fick pappa sin inkallelseorder för att hjälpa till att försvara vårt lands självständighet i det som kom att kallas vinterkriget. Att läsa breven från den tiden har naturligtvis betytt mycket för framför allt min bror och mig, som knappt hann få några minnen av vår far innan han stupade. Men vi kände att vår fars brev också var värda att dela med oss av till fler. De skildrar en enskild människas upplevelser och mod under kriget. Genom att trycka breven vill vi hedra vår far och samtidigt alla de som har kämpat för att bevara Finland fritt och oberoende. Finland förlorade kriget men vann sin frihet och bevarade sin demokrati.

Kristina Palmér

Innehåll

Två släkter förenas	11
Tiden i Hangö 1933 – 37	19
Tiden i Ekenäs 1937-39	22
Läget mellan Sovjetunionen och Finland före krigsutbrottet	25
Inkallelse och övning av reservister	27
Hårdnande hot	37
Förslag från Mathilda avvisas	41
Hans' första permission till Österbotten	43
Hans' andra permission till Österbotten	47
Ryska bombningar: «Molotovs brödkorgar», «kraxande kråkor», «spyflugor» och «störningar av förekommen anledning»	49
Till karelska ödeskogarna: hett om öronen i 37- 41 köldgrader.	59
Vinterpäls och kalasmat	65
Mathilda blir översköterska på krigssjukhuset i Jakobstad	72
Krigsfångar och stor seger	76
Brev från Mathilda	84
Ständiga truppförflyttningar	86
Den sista hälsningen från Hans	90
I hemmet och krigssjukhuset i Westersundsby, Jakobstad	92
Mathildas liv som krigsänka	96

Sökande efter försvunna och stupade soldater	99
Livet går vidare	102
Tankar som väckts vid läsningen av min fars brev	110
Röster ur gravarna	114
Minnesruna över Hans Sarén ur boken <i>För fosterlandet</i>	116
Källor och litteratur	118

FÖR FINLANDS FRIHET OCH FRAMTID

Brev från en kämpe under finska vinterkriget

En brevsamling fylld av varm kärlek och längtan från finska vinterkrigets kalla och mörka tid. Breven skrevs av Hans Erik Sarén, reservist från Gamlakarleby, under de 109 dagar han var inkallad till Finlands försvar. De 46 breven hem genomsyras av hans kärlek och omsorg om sina två små barn och sin älskade hustru, sjuksköterskan Mathilda, hon som kom att förvara breven i en låda så länge hon levde.

Samtidigt en realistisk skildring av det påfrestande livet i fält, hårda strider, bitande kyla, otillräcklig utrustning men även gott kamratskap och sammanhållning. I skogarna norr om Ladoga deltog hans kompani i djärva och spännande patrullstrider bakom fiendens linjer för att oroa och överrumpla.

Han drevs av ett starkt patos att försvara Finlands självständighet och skydda landet från att bli ett ryskt lydrike. Han ville inte krig, han längtade efter freden men såg det som en självklarhet, ja, förmån att göra en insats för att försvara Finlands frihet och demokrati. Han skrev hem till sin älskade "Tilda": "Vi strida för våra barns framtida fredliga lycka och frihet, för ännu ofödda släktens väl."

Hans och Mathildas barn Jan-Erik och Kristina har båda medverkat i sammanställningen av denna bok. De har genom detta velat hedra sina föräldrar och alla som har kämpat på olika sätt för att Finland skulle bli ett bra land att leva i.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi

9 789528 090212

978-952-80-9021-2